
Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse 2022

1 Ansvarsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Ansvarsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar är enligt 10 kap. 8 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Ansvarsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 14 kap. kyrkoordningen. Ansvarsnämnden ska utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval och som inte redan är vigda till biskopar.

Ansvarsnämnden ska vidare, enligt 30 kap. 7 § kyrkoordningen, pröva frågor om biskopars rätt att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden fastställde i inledningen av sin verksamhet en arbetsordning där bland annat regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

Vid utgången av år 2022 omfattade Ansvarsnämndens tillsyn 43 biskopsvigda inklusive stiftsbiskoparna.

1.2 Ansvarsnämndens ledamöter och ersättare

Ansvarsnämnden ska enligt 14 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och antingen har varit ledamot i ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet och en ledamot som är lekman och antingen har varit ledamot av ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet. För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot.

Ansvarsnämnden har under år 2022 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. lagmannen och myndighetschefen Robert Schött, ordförande, prosten teol. dr Ingemar Söderström, kyrkoherden teol. dr Thomas Stoor och fil. dr Elisabeth Engberg.

Ersättare

F.d. lagmannen Fredrik von Arnold för Robert Schött, kyrkoherden teol. dr Carin Åblad Lundström för Ingemar Söderström, prosten Karl-Gustav Sjögren för Thomas Stoor och professor Eva Forssell-Aronsson för Elisabeth Engberg.

Sekreterare

Rådmannen Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under 2022 har Ansvarsnämnden sammanträtt sex gånger. Sammanträdena har ägt rum den 25 januari och den 12 april via Teams, den 10 juni i Uppsala, den 19 augusti och den 12 oktober via Teams och den 19 december i Uppsala.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 14 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Ansvarsnämnden är en jurist som utses av nämnden. Sekreteraren anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Ansvarsnämndens ordförande – fastställer ersättning för sekreterarens arbete.

Ansvarsnämnden, som inte avses bedriva någon egen löpande tillsyns- eller utredningsverksamhet, har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Ansvarsnämndens verksamhet har för budgetåret 2022 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet i Uppsala. Under året har nämndens sekreterare biträtt av planeringssekreteraren Karin Bohlin, rättsavdelningen.

Ansvarsnämnden har en egen hemsida som uppdateras genom kyrkokansliets försorg (www.svenskakyrkan.se/ansvarsnamnden). På hemsidan publiceras nämndens beslut.

2 Ansvarsnämndens inriktning och effektmål

Ansvarsnämndens verksamhet har liksom tidigare år varit inriktad på att avgöra inkomna respektive av nämnden initierade ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

3 Registrerade och avgjorda ärenden

Under året registrerades tolv nya ärenden hos Ansvarsnämnden. Fem av dessa avsåg anmälningar mot biskopar, två avsåg behörighetsprövning inför biskopsval, ett avsåg behörighetsprövning inför val av ärkebiskop, tre avsåg inbjudan att lämna synpunkter på promemorior och ett var av administrativ karaktär (verksamhetsberättelsen). Nämnden avgjorde under året dessa ärenden samt fem ärenden som registrerades under 2021. Ett av besluten innebar att Ansvarsnämnden för första gången förklarade en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Antalet registrerade ärenden hos Ansvarsnämnden var ungefär samma som antalet ärenden som registrerades under 2021. Det saknas skäl att anta att antalet ärenden under 2023 kommer att bli fler i förhållande till antalet ärenden under 2022.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen

Ansvarsnämnden konstaterar att 2022 års kyrkomöte beslutade bifalla tillsyns- och organisationsutskottets förslag i betänkande TU 2022:13 punkt 2 att med anledning av vad som anförts i Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse 2021 under avsnitt fem uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningens bestämmelser. I anslutning till det beslutet kan noteras kyrkomötets beslut att även bifalla samma utskotts förslag i betänkande TU 2022:4 punkt 1. Med anledning av kyrkomötets beslut har Ansvarsnämndens ordförande och sekreterare haft ett inledande samråd med rättsavdelningen i kyrkokansliet.

Ansvarsnämnden ser också med förväntan fram mot de möten nämnden avses ha under 2023 och därefter årligen återkommande med såväl ärkebiskopen med som med Biskopsmötet i företrädesvis gemensamma frågor om den löpande tillsynen över biskopar.

Ansvarsnämnden ser därutöver, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 19 juni 2023

Robert Schött
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare